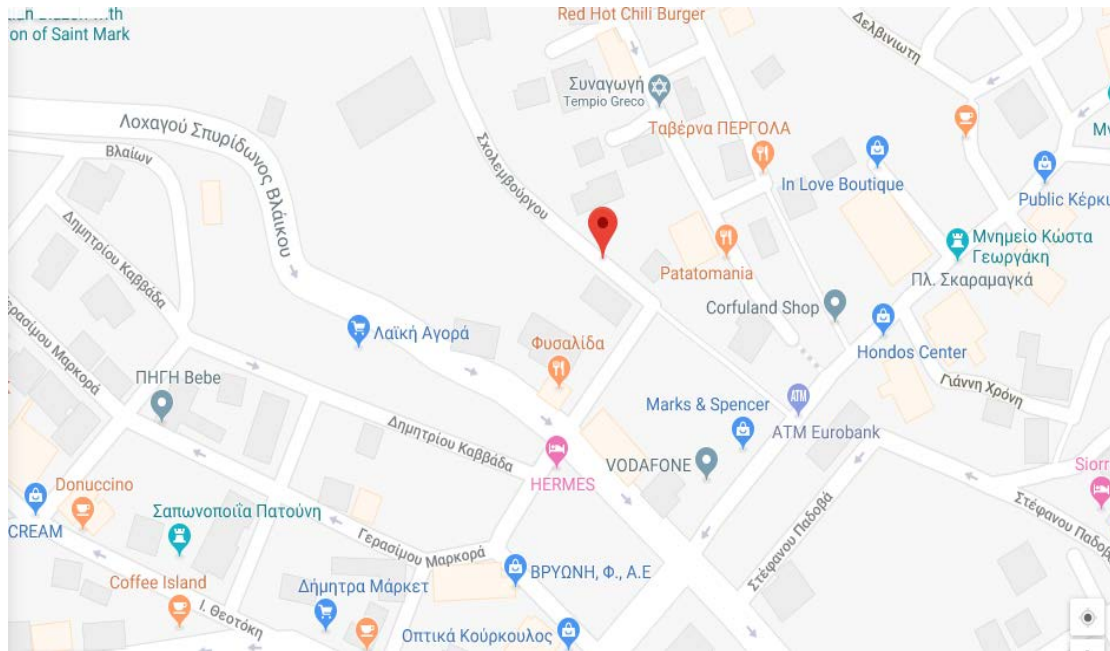

Οδός Σχολεμβούργου

- Παλαιότερη ονομασία: Strada Tre Pozzi

Ο σάξοντας κόμης Ιωάννης Ματθίας φον Σχούλεμπουργκ (Johann Matthias von der Schulenburg) γεννήθηκε στις 8 Αυγούστου 1661 στο Έμντεν (Emden) και εξελίχθηκε σε έναν από τους σημαντικότερους στρατιωτικούς ηγέτες της εποχής του. Απέκτησε πολυετή εμπειρία στα ευρωπαϊκά θέατρα στρατιωτικών επιχειρήσεων, λαμβάνοντας μέρος σε ορισμένα από τα σημαντικότερα πολεμικά γεγονότα των αρχών του 18ου αιώνα. Η δράση του κίνησε το ενδιαφέρον της Βενετίας, και τον Οκτώβριο του 1715 ανέλαβε υπηρεσία ως στρατάρχης των χερσαίων δυνάμεων της

Γαληνοτάτης Δημοκρατίας για τρία έτη.

Ο διορισμός του ήρθε σε κρίσιμη χρονική στιγμή, καθώς από το 1714 η Οθωμανική Αυτοκρατορία είχε κηρύξει τον πόλεμο στη Βενετία, ενώ το 1715 οθωμανικά στρατεύματα κατέλαβαν την Πελοπόννησο και τα Κύθηρα, απειλώντας πλέον τις βενετικές κτήσεις του Ιονίου. Τον Δεκέμβριο του 1715, ο Σχούλεμπουργκ έφθασε στη Βενετία, και τον Φεβρουάριο του 1716 μετέβη εσπευσμένα στην Κέρκυρα. Οι οχυρώσεις της πόλης ήταν παραμελημένες, και ο Σχούλεμπουργκ φρόντισε να τις ενισχύσει με πασσαλώσεις, τάφρους και άλλα οχυρωματικά έργα, ενώ ζήτησε περισσότερους άνδρες και χρήματα, αίτημα στο οποίο οι βενετικές αρχές ανταποκρίθηκαν φορολογώντας εμπόρους και

τεχνίτες και προσφέροντας προς πώληση τίτλους ευγενείας και διάφορα αξιώματα.

Όταν στις 8 Ιουλίου 1716 τα οθωμανικά στρατεύματα άρχισαν να αποβιβάζονται στα Γουβιά και τον Ύψο, συγκεντρώθηκε σταδιακά στην Κέρκυρα ένας από τους μεγαλύτερους εχθρικούς στρατούς στην ιστορία του νησιού, περίπου 30.000 πεζοί και 3.000 έφιπποι. Από την άλλη πλευρά, η φρουρά της πόλης αριθμούσε μόλις 5.000 άνδρες (Βενετούς και αλλοδαπούς), τους οποίους ο Σχούλεμπουργκ ενίσχυσε με 3.000 Κερκυραίους (Χριστιανούς και Εβραίους). Αυτήν την πολυεθνική ομάδα υπερασπιστών υπό την αποφασιστική διοίκηση του Σχούλεμπουργκ, επικουρούσαν γυναίκες, ακόμα και ιερείς, αναδεικνύοντας τον κάπως ετερόκλητο χαρακτήρα της.

Αρχικά, οι οθωμανικές δυνάμεις αποπειράθηκαν ανεπιτυχώς να καταλάβουν τους λόφους Αβράμη και Σωτήρα, ωστόσο δεύτερη έφοδός τους στέφθηκε από επιτυχία. Έχοντας καταλάβει τα υψώματα αυτά, καθώς και διάφορες άλλες θέσεις γύρω από την πόλη, οι Οθωμανοί ζήτησαν από τον Σχούλεμπουργκ την παράδοσή της, λαμβάνοντας αρνητική απάντηση. Η κύρια προσπάθεια του οθωμανικού στρατεύματος στράφηκε στη συνέχεια κατά του Νέου Φρουρίου, επιχειρώντας πολλές εφόδους, τις οποίες στην πλειοψηφία τους αναχαίτιζαν οι υπερασπιστές.

Η σθεναρή αντίσταση των υπερασπιστών της Κέρκυρας σε συνδυασμό με δύο απρόσμενα γεγονότα διέσωσαν τελικά το νησί, και δικαίωσαν την επιμονή και την ανυποχώρητη στάση του Σχούλεμπουργκ παρά τον δυσμενή για τους Βενετούς συσχετισμό δυνάμεων. Στις 20 Αυγούστου ξέσπασε ισχυρή καταιγίδα που προξένησε μεγάλες υλικές ζημιές και απώλειες στους πολιορκητές. Η θεομηνία αυτή μάλιστα αποδόθηκε σε θαυματουργική παρέμβαση του πολιούχου της Κέρκυρας αγίου Σπυρίδωνος (σε ανάμνηση της σωτηρίας του νησιού καθιερώθηκε η τέλεση ετήσιας λιτανείας του σκηνώματος του αγίου στις 11 Αυγούστου).

Επιπλέον, στο οθωμανικό στρατόπεδο έφθασε η είδηση ότι στις 5 Αυγούστου ο αυστριακός στρατός υπό τον πρίγκιπα Ευγένιο της Σαβοΐας, είχε συντρίψει τον οθωμανικό στο Πετροβαραντίν (Petrovaradin) της Σερβίας, γεγονός που απαιτούσε από οθωμανικής πλευράς την ενίσχυση του βαλκανικού μετώπου με όλες τις διαθέσιμες δυνάμεις. Υπό αυτές τις εξελίξεις, το οθωμανικό στράτευμα έλυσε την πολιορκία και απέπλευσε στις 22 Αυγούστου (11 σύμφωνα με το παλαιό ημερολόγιο).

Ο Σχούλεμπουργκ ήταν πλέον ήρωας και οι τιμές που του επιφύλαξαν οι Βενετοί ήταν όχι μόνο αντάξιες των υπηρεσιών του, αλλά και ενδεικτικές της σπουδαιότητας που απέδιδαν στην κτήση τους Κέρκυρα. Έλαβε ισόβια σύνταξη 5.000 βενετικών δουκάτων και πολύτιμο ξίφος, ενώ προς τιμήν του ανεγέρθηκε ανδριάντας, ο οποίος συνεχίζει να στέκεται στην είσοδο του Παλαιού Φρουρίου της Κέρκυρας. Είναι αξιοσημείωτο ότι η γερουσία της Γαληνοτάτης παρέκαμψε νόμο κατά τον οποίο απαγορευόταν η ανέγερση ανδριάντα εν ζωή προσώπου. Προς τιμήν του,

επίσης, κόπηκαν αργυρά αναμνηστικά μετάλλια, ενώ μετά θάνατον ανεγέρθηκε μνημείο στον ναύσταθμο της Βενετίας. Τέλος, για τον εορτασμό της σημαντικής αυτής νίκης ανατέθηκε στον Antonio Vivaldi η σύνθεση του ορατορίου *Juditha triumphans devicta Holofernis barbarie*, στο οποίο η αλληγορία είναι προφανής: η εξόντωση του εισβολέα Ολοφέρνη, αρχιστρατήγου των Ασσυρίων, από την Ιουδήθ ταυτίζεται με τη νίκη της Βενετίας επί των Οθωμανών. Ο Σχούλεμπουργκ δεν επαναπαύθηκε στις δάφνες του, αλλά μετά την επιτυχή υπεράσπιση της Κέρκυρας ανακατέλαβε το Βουθρωτό, καθώς και το νησί της Αγίας Μαύρας (Λευκάδα), ενώ σε συνεργασία με τον ναύαρχο Andrea Pisani κυρίευσε την Πρέβεζα και τη Βόνιτσα. Ο πόλεμος, που ήταν ο τελευταίος βενετοτουρκικός, έληξε το 1718 με τη συνθήκη του Πασσάροβιτς, ωστόσο η εξέλιξη αυτή δεν σήμανε την ολοκλήρωση της βενετικής σταδιοδρομίας του στρατάρχη, ο οποίος παρέμεινε στην υπηρεσία της Γαληνοτάτης μέχρι τον θάνατό του. Δεν έπαυσε, ωστόσο, να ανησυχεί για την ασφάλεια των βενετικών κτήσεων στο Ιόνιο και να τονίζει την ανάγκη ενίσχυσής τους, όπως προέβλεπε σε έκθεσή του προς τον δόγη το 1718.

Το ίδιο έτος ο Σχούλεμπουργκ εγκαταστάθηκε στη Βενετία, στο Palazzo Loredan, όπου σταδιακά θα άρχιζε μια δεύτερη, εξίσου επιτυχημένη με εκείνη του στρατιωτικού ενασχόληση: του συλλέκτη έργων τέχνης και πάτρωνα. Γνωρίζουμε ότι άρχισε να διαμορφώνει τη συλλογή του όψιμα, το 1724, σε ηλικία 63 ετών, αλλά έως το 1739 είχε ξοδέψει τουλάχιστον 45.000 δουκάτα για περίπου 700 πίνακες ζωγραφικής. Το 1747, το έτος που απεβίωσε, τη συλλογή του αποτελούσαν 957 αντικείμενα τέχνης (κυρίως ιταλικά έργα του 16ου-18ου αιώνα και δευτερευόντως φλαμανδικά και ολλανδικά), εκ των οποίων τα τριάντα ήταν γλυπτά. Ως πάτρωνας ήταν εξίσου ενεργητικός: από τους ζωγράφους που σχετίζονταν μαζί του, ας αναφερθεί ενδεικτικά ότι χορηγούσε στον Νικόλαο Δοξαρά και τον Antonio Guardi μηνιαίους μισθούς, στον πρώτο την περίοδο περ. 1730-1738, και στον δεύτερο την περίοδο 1730-1736 (στη συνέχεια τον απασχολούσε μόνο με αναθέσεις).

Ο Σχούλεμπουργκ απεβίωσε στις 14 Μαρτίου 1747 στη Βερόνα. Σύμφωνα με τη διαθήκη του, μεταβίβασε την πολύτιμη συλλογή ζωγραφικής στον ανιψιό του Αδόλφο-Φρειδερίκο προκειμένου να φιλοξενηθεί σε μέγαρο στο Βερολίνο, αλλά η επιθυμία του δεν ικανοποιήθηκε και η συλλογή του διασκορπίστηκε.

Πηγή: Κέντρο Μελετών Ιονίου <http://kmi.gr/b2.htm>